

Volný čas jako kulturní fenomén

Věra Patočková: Obecná teorie a dějiny umění a kultury – kulturologie
disertační práce

Abstrakt

Předkládaná práce usiluje o komplexnější kulturologický pohled na fenomén volného času. Vychází z předpokladu, že k volnočasovému jednání dochází vždy v rámci konkrétního sociokulturního systému a snaží se prokázat ve shodě s Kellym (1987), že volný čas je vždy součástí a výrazem své příslušné kultury.

Práce se zaměřuje na tři tematické okruhy, které mají různou proporci. Po úvodním vymezení pojmů kultura a volný čas, je pozornost věnována diskusi o jejich vzájemném vztahu. Tato diskuse se opírá o teoretickou analýzu prací, týkajících se volného času, které přistupují k volnému času zejména z kulturologické, sociologické, nebo antropologické perspektivy.

Významnou součástí každé kultury je její hodnotový systém. Také na volný čas lze nahlížet jako na prvek hodnotového systému společnosti. Nejprve jsou stručně představeny přístupy k volnému času a práci v historické perspektivě a poté je pozornost zaměřena na zachycení pozice volného času v hodnotovém systému české populace a jejím změnám.

Třetí, nejrozsáhlejší část se věnuje problematice volného času v české společnosti, přičemž na českou společnost pohlíží jako na konkrétní sociokulturní systém a pokouší se o komplexnější pohled na volný čas v rámci tohoto sociokulturního systému. Nejprve je vymezen přístup české společnosti k volnému času, zejména je věnována pozornost tomu, jak byl volný čas reflektován akademickou obcí ve společenských vědách a jak se tento přístup zaměřuje na objem volného času, vnímanou funkci a konečně na jeho náplň, vlastní volnočasovou participaci.